

niedziela, 30.11.2025

ADWENT - W OCZEKIWANIU NA PRZYJŚCIE PANA

Adwent (z łac. *adventus* - przyjście, przybycie) to okres w roku liturgicznym, który rozpoczyna się od I Nieszporów niedzieli po sobocie XXXIV tygodnia Okresu Zwykłego, a kończy przed I Nieszporami uroczystości Narodzenia Pańskiego w wieczór 24 grudnia. Trwa od 23 do 28 dni i obejmuje cztery kolejne niedziele przed 25 grudnia. Stanowi pierwszy okres w każdym nowym roku liturgicznym.

Adwent składa się z dwóch odrębnych okresów:

1. czasu, w którym kierujemy nasze serca ku oczekiwaniu powtórnego przyjścia Jezusa w chwale na końcu czasów (okres od początku Adwentu do 16 grudnia włącznie);
2. czasu bezpośredniego przygotowania do uroczystości Narodzenia Pańskiego, w której wspominamy pierwsze przyjście Chrystusa na ziemię.

Zwornikiem wszystkich tekstów liturgii adwentowej obydwu części jest czytanie księgi proroka Izajasza. Czytanie to obrazuje tęsknotę za wyczekiwany Mesjaszem.

Pierwsze ślady obchodzenia Adwentu spotykamy w IV w. między innymi w liturgii galijskiej i hiszpańskiej. Z pewnością Adwent nie istniał, dopóki nie ustalono stałej daty świąt Narodzenia Pańskiego. Została ona wyznaczona dopiero w II połowie IV wieku. W Hiszpanii pierwsze wzmianki o przygotowaniu do obchodu Narodzenia Pańskiego (choć nie jest ono określane mianem Adwentu) pochodzą z roku 380. Kanon 4 synodu w Saragossie, który odbył się w tym roku, poleca wiernym, aby od dnia 17 grudnia do Epifanii (6 stycznia) gorliwie gromadzili się w kościele, nie opuszczając ani jednego dnia. W tradycji gallikańskiej Adwent miał charakter pokutny i ascetyczny (post, abstynencja, skupienie), co wspomina św. Hilary (+ 367). W V w. biskup Tours, Perpetuus, wprowadził w Galii obowiązek postu w poniedziałki, środy i piątki w okresie od dnia św. Marcina (11 listopada) do Narodzenia Pańskiego. W Rzymie okres przygotowania do Narodzenia Pańskiego został wprowadzony dopiero w drugiej połowie VI wieku. Adwent miał tu charakter liturgicznego przygotowania na radosne święta Narodzenia Pańskiego, ze śpiewem *Alleluja, Te Deum laudamus*, z odpowiednim doborem czytań i formularzy, bez praktyk pokutnych.

Od czasów św. Grzegorza Wielkiego (590-604) Adwent w Rzymie obejmował już 4 tygodnie. Był to czas bezpośredniego, liturgicznego przygotowania na obchód pamiątki historycznego przyjścia Chrystusa. Na początku IX w. Adwent nabiera także charakteru eschatologicznego - staje się czasem przygotowania na ostateczne przyjście Chrystusa. W wyniku połączenia tradycji gallikańskiej i rzymskiej ukształtował się Adwent, jaki przeżywamy do dziś - liturgicznie rzymski, a ascetycznie gallikański (kolor fioletowy, bez *Gloria*). Formę tę rozpowszechniały klasztory benedyktyńskie i cysterskie. W XIII w. znana ona była już w całym Kościele, do czego przyczyniły się nowe zakony, zwłaszcza franciszkanie.

Teksty liturgiczne Adwentu ukazują postacie Starego i Nowego Testamentu, przez których życie i działalność Bóg zapowiadał i przygotowywał świat na przyjście Jego Syna: Maryję, Jana Chrzciciela, Izajasza. Adwent to czas radosnego oczekiwania na spotkanie z Panem i przygotowania się do niego przez pokutę i oczyszczenie. Dlatego Kościół zachęca do udziału w rekolekcjach, przystąpienia do

sakramentu pokuty i pojednania. Advent nie jest jednak w sensie ścisłym czasem pokuty, tak jak na przykład Wielki Post.

Jak czytamy w "Ogólnych normach roku liturgicznego i kalendarza" z 1969 r.: "Adwent ma podwójny charakter. Jest okresem przygotowania do uroczystości Narodzenia Pańskiego, przez który wspominamy pierwsze przyjście Syna Bożego do ludzi. Równocześnie jest okresem, w którym przez wspomnienie pierwszego przyjścia Chrystusa kieruje się dusze ku oczekiwaniu Jego powtórnego przyjścia na końcu czasów. Z obu tych względów Advent jest okresem pobożnego i radosnego oczekiwania".

W czasie całego Adwentu, poza niedzielami i uroczystością Niepokalanego Poczęcia NMP (8 grudnia), odprawiane są Roraty. Ta bardzo dawna tradycja jest nadal w Polsce kultywowana. Roraty to Msze ku czci Najświętszej Maryi Panny, odprawiane wczesnym rankiem. Ich nazwa pochodzi od łacińskich słów pieśni często śpiewanej na ich początku - *Rorate caeli desuper* (Spuśćcie rosę, niebiosy). W czasie Rorat przy ołtarzu znajduje się dodatkowa, ozdobna świeca - symbolizuje ona obecność Maryi. Eucharystia rozpoczyna się przy zgaszonych światłach; zapalają się one dopiero podczas uroczystego hymnu "Chwała na wysokości Bogu". Jest to jeden z nielicznych przypadków w roku liturgicznym, kiedy hymn ten śpiewa się każdego dnia (choć wyłącznie podczas Rorat).

Według Abrahama Bzowskiego, dominikanina, wybitnego historyka Kościoła, początek Rorat w Polsce datuje się na XIII wiek. Ich odprawianie miał wprowadzić w Poznaniu książę Przemysław I Pobożny, a w Krakowie, na prośbę św. Kingi, Bolesław Wstydlivy. Największą popularność i szczyt rozwoju Roraty osiągnęły w XVI wieku. Codziennego udziału w tej Mszy świętej przestrzegali królowie Zygmunt Stary i Zygmunt August, królowa Bona, Anna Jagiellonka i Marysienka Sobieska. Zygmunt I Stary i Anna, jego córka, starali się o to, aby w kaplicy królewskiej na Wawelu Roraty odprawiane były nie tylko w czasie Adwentu, ale przez cały rok raz na tydzień. Na ten cel przeznaczali pewne fundusze i w 1545 roku utworzono, przy kaplicy zygmuntońskiej Wniebowzięcia Najświętszej Maryi, specjalną kapelę śpiewaczą "rorantystów".

Z odprawianiem Mszy św. roratniej wiąże się zapalenie dodatkowej świecy. W dawniejszych czasach przed rozpoczęciem Mszy św. do ołtarza podchodził król, niosąc pięknie ozdobioną świecę, i stawiał ją na najwyższym lichtarzu na środku ołtarza. Podobne świece, lecz już nie ozdobione, przynosili do ołtarza prymas, senator, ziemianin, rycerz, mieszczanin i chłop - przedstawiciele ówczesnych stanów. Każdy z nich, wręczając świecę celebransowi, odpowiadał na jego pytanie: "Gotowy jesteś na sąd Boży?" - "Gotów jestem na sąd Boży".

Od IX w. dla drugiej części Adwentu charakterystyczne są tzw. antyfony "O", ponieważ wszystkie rozpoczynają się od tej właśnie litery: *O Sapientia, O Adonai, O Radix Jesse, O Clavis David, O Oriens, O Rex gentium, O Emmanuel*. Tak uszeregował je Amalariusz z Metz (+ 850). Oparte są one na obrazach i symbolach biblijnych. Antyfony te w tłumaczeniu polskim stanowią siedem kolejnych zwrotek dawno śpiewanej pieśni "Mądrości, która z ust Bożych wypływasz". Ich treść obrazuje tęsknotę Izraelitów za Mesjaszem. Stosowane były pierwotnie jako antyfony do *Magnificat* w Liturgii Godzin. W odnowionej liturgii zachowały swoje tradycyjne miejsce. Ponadto włączone zostały w Mszę świętą jako wersety aklamacji przed Ewangelią.

III Niedziela Adwentu jest nazywana Niedzielą Różową lub - z łaciny - **Niedziela GAUDETE**. Nazwa ta pochodzi od słów antyfony na wejście: "Gaudete in Domino", czyli "Radujcie się w Panu". Szaty liturgiczne mogą być - wyjątkowo - koloru różowego, a nie, jak w pozostałe niedziele Adwentu, fioletowe. Teksty liturgii tej niedzieli przepełnione są radością z zapowiadanego przyjścia Chrystusa i z odkupienia, jakie przynosi. Warto pamiętać, że oprócz Niedzieli *Gaudete* jest jeszcze tylko jedna okazja do używania szat liturgicznych koloru różowego - jest nią Niedziela *LAETARE* - IV Niedziela Wielkiego Postu.

ŹRÓDŁO:

brewiarz.pl